

2004. évi XVIII. törvény

a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról

Az Országgyűlés a szőlőtermesztésnek és a borgazdálkodásnak az Európai Unió jogrendszerébe illeszkedő, nemzeti hatáskörbe tartozó szabályozása érdekében a következő törvényt alkotja:

Magyarországnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásával a szőlőtermelés és borgazdálkodás vonatkozásában - más területekhez hasonlóan kettős szabályozás fog érvényesülni. Az ágazatra vonatkozó joganyag egyik részét azok a normák jelentik, amelyeket az unió közvetlenül szabályoz, vagyis közösségi rendeletek tartalmaznak a tagállamokra kötelező előírásokat. A szőlő- borágazat tekintetében ezek a közösségi normák az EU bizottság hatályos rendeletei. A csatlakozás időpontjával ezek a jogszabályok közvetlenül a magyar jogrendszer részévé válnak. A joganyag másik részét azok a normák jelentik, amelyeket közösségi jogszabályok nem határoznak meg, illetve azok lehetőséget adnak meghatározott kérdések nemzeti hatáskörben történő szabályozására.

Magyarországnak a csatlakozás időpontjában olyan szabályrendszerrel kell rendelkeznie, amely már tekintettel van a szabályozás kettősségére, s a nemzeti szabályok már nem tartalmaznak olyan normákat, amelyeket közösségi jogszabályok határoznak meg. Az új bortörvény, valamint annak végrehajtási rendeletei megalkotására elsősorban erre való tekintettel van szükség. Ezeknek a jogszabályoknak a csatlakozásunkról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján kell hatályba lépniük, mivel ekkortól kell alkalmazni a közvetlen szabályozást jelentő közösségi rendeleteket is.

A bor közös piacszabályozása mindenképp a következő területeken érvényesül közösségi normák által:

- 1. szőlőtermelési potenciál, beleértve a új telepítési és újratelepítési jogokat;*
- 2. a szőlőnyilvántartás létrehozása;*
- 3. borokra vonatkozó piaci szabályok, borászati eljárásokra és gyakorlatokra vonatkozó szabályok, beleértve az importált szőlőmustból történő borkészítést és a borok termékjellemzőit,*
- 4. a bormegnevezések védelmére vonatkozó szabályok,*
- 5. a bortermékek közösségen belüli szabad mozgására,*
- 6. a borok behozatalára és kivitelére, valamint*
- 7. a borágazatban végzett ellenőrzésekre vonatkozó szabályok.*

Az ágazat sajátosságaiból, valamint az uniós szabályok összetettségéből eredően a hazai ágazati szabályozás harmonizációja nem jelenti csupán az uniós joganyag átvételét. A harmonizáció - a szabályozás jellegére való tekintettel - azt jelenti, hogy az uniós követelményekre alapozva az ágazat stratégiai érdekeit, a hazai szőlőtermesztési és borkészítési sajátosságokat figyelembe véve olyan nemzeti szabályozást kell kialakítani, amely a közösségi jog által biztosított lehetőségeket kihasználja és kedvező feltételeket teremt az ágazat szereplői számára. Egyértelmű és világos szabályozással, az ellenőrzés hatékonyabbá tételével, a szükséges és elkerülhetetlen adminisztrációs kötelezettségek pontos meghatározásával kell kialakítani a jogszabályi környezetet, amelyek lehetővé teszik azoknak a gazdasági és versenyfeltételeknek a kialakulását, amelyben mindenki képessége és tudása szerint boldogulhat.

A jogszabályok harmonizációja során tehát szigorúan érvényesíteni kell minden olyan kötelezettséget, amelyet a közösségi jog ránc ról, és ki kell használni minden olyan lehetőséget, amelyet számunkra lehetővé tesz. Községi és tagállami érdekek egyaránt megjelennek az uniós joganyagban, ennek megfelelően a jogharmonizáció során egyszerre kell szem előtt tartanunk közösségi, és nemzeti érdekeket.

A csatlakozást követően továbbra is a nemzeti szabályozás körébe tartoznak azonban azok a normák, amelyekre közösségi jogszabály nem vonatkozik, így különösen a minőségi borok szabályozása, valamint a szakigazgatás intézményrendszerének szabályai.

A törvény első fejezete fogalom-meghatározásokat tartalmaz, hivatkozva az EU vonatkozó rendelkezéseire. Csak azokat a borászattal kapcsolatos fogalmakat határozza meg a tervezet, amelyeket az EU joganyaga nem tartalmaz, vagy lehetőségünk van az Uniótól eltérő szabályozás kialakítására. Ilyen például az asztali bor, ahol hét évre felmentést kaptunk az uniós jogszabályok alkalmazása alól.

Az Európai Unióban kiemelt terület a termelési potenciál meghatározása, így 2010-ig megtiltották a szőlőterület bővítését jelentő telepítéseket. Szükségképpen a törvény részletesen szabályozza az ültetvénykataszter vezetésének rendjét és a kataszter tartalmát, s így lehetővé válik az újratelepítési jogok nyilvántartása és központi kezelése. Ezen szabályozással biztosítható lesz az EU számára a termelési

potenciál figyelemmel kísérése, az engedéllyel történő kivágások nyilvántartásával pedig lehetővé válik, hogy hazánk szőlőterületét megőrizve hozzájuthasson az EU által biztosított ültetvénykorszerűsítési támogatásokhoz. Természetesen e vonatkozásban is csak olyan szabályokat tartalmaz a tervezet, amelyeket közösségi jogszabály nem határoz meg, illetve nemzeti szabályozás körébe utal.

Annak érdekében, hogy a szervezetrendszer teljes mértékben lefedje az ágazatot, kiterjedjen valamennyi termelőre, felvásárlóra, kereskedőre, a törvény felhatalmazást ad arra vonatkozóan, hogy a jövőben a végrehajtási rendeletben meghatározott hegyközségek lássák el az adatszolgáltatásra, a származási bizonyítványok kiadására, telepítéssel és kivágással kapcsolatos előterjesztésekre vonatkozó feladatokat a borvidéken kívüli területeken is. E vonatkozásban az új törvény a hatályos szabályozás legutóbbi módosításával azonos rendelkezéseket tartalmaz.

Törvényben kell szabályozni a szőlészeti és borászati ellenőrzésben, illetve szakigazgatásban résztvevő szervezeteket, intézményeket. Kiemelkedő szerepe lesz a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnak a szőlőültetvények telepítési és kivágási engedélyeinek kiadásánál, hiszen az újratelepítéseknél és esetleg a későbbiekben a kivágásoknál is uniós támogatások igénybevételére lesz lehetőség, ezért a központi nyilvántartások vezetésére is a legmegfelelőbb intézmény a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal.

A törvény keretjellegű szabályozást tartalmaz; a részletes szabályokat a törvény végrehajtási rendeletei tartalmazzák.

A törvény alapjául elsősorban az Európai Tanácsnak a közös borszerkezetről szóló 1999. május 17-i, 1493/1999/EK számú rendelete, valamint az ennek végrehajtásáról szóló bizottsági rendeletek szolgáltak.

I. Fejezet

BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

A törvény tárgya

1. § Ez a törvény szabályozza a szőlő telepítését, művelését, kivágását, a borászati termékek előállítását, forgalomba hozatalát, nyilvántartásuk rendszerét, továbbá a szőlőtermesztéssel és bortermeléssel kapcsolatos szakigazgatási feladatokat és hatásköröket.

Fogalommeghatározások

2. § 1. Házikerti szőlő: az a szőlőterület, amely az 500 négyzetmétert nem haladja meg.

2. Árutermő szőlő: az 500 négyzetméternél nagyobb területű szőlőültetvény.

3. Termőhely: az ország ökológiai szempontból szőlőtermesztésre alkalmas összes olyan területe, amelyet a szőlő termőhelyi kataszterében nyilvántartanak.

4. Meghatározott termőhely: az a klasszifikált termőhely, amelyen termelt szőlőből minőségi bor készíthető és a bor származáshely-megnevezésére, azaz földrajzi eredetjelölésére szolgál.

5. Borvidéki régió: meghatározott termőhely, a hasonló természeti adottságokkal és hagyományokkal rendelkező, vagy egymással földrajzilag egységet képező, illetve szomszédos borvidékek társulása, amelynek területéről - a borvidéki régió szabályzatáról szóló rendelet alapján - meghatározott termőhelyről származó minőségi bor hozható forgalomba. A borvidéki régió szabályzatát az érdekelt borvidékek együttes kezdeményezésére a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter (a továbbiakban: miniszter) rendelettel adja ki.

6. Borvidék: olyan meghatározott termőhely, amely több település közigazgatási területére kiterjedően hasonló éghajlati, domborzati, talajtani adottságokkal, jellemző fajtaösszetételű és művelésű ültetvényekkel, sajátos szőlő- és bortermelési hagyományokkal rendelkezik, és amelyről sajátos jellegű borok származnak. Borvidékbe olyan település sorolható, amelynek a szőlő termőhelyi kataszterében nyilvántartott területe a település összes mezőgazdaságilag hasznosított területének 7%-át eléri, vagy - a miniszter mérlegelése alapján - olyan település vagy településrész, amelyen hagyományosan borfeldolgozással foglalkozó bor adóraktár működik.

7. Borvidéki körzet: olyan termőhely, amely a borvidéken belül a termőhelyi sajátosságok azonossága alapján kialakított terület.

8. Borvidéki dűlő: borvidéki településen belül pontosan körülhatárolt, mikroökológiájában egységes termőhely, amelynek adottságai a bor karakterére jelentős hatással vannak. A dűlő jelölése, csak valamely kiterjedtebb

(település, körzet, borvidék) területi kategória származáshely-megnevezésével együtt szerepelhet címkén olyan módon, hogy az a földrajzi eredetet félreérthetetlenül jelzi.

9. *Borvidéki település*: adott borvidék területén lévő település közigazgatási határán belüli, termőhelybe sorolt területek.

10. *Borszőlőfajta*: olyan szőlőfajta, amelynek termését rendszerint borkészítésre használják és valamely közigazgatási egységben borkészítés céljára osztályba sorolták.

11. *Csemegeszőlő-fajta*: olyan szőlőfajta, amelynek termését rendszerint étkezésre használják.

12. *Alanyszőlőfajta*: olyan szőlőfajta, amelyet vegetatív szaporítóanyag előállítás, illetve oltványkészítés céljából termesztnek.

13. *Szőlőfajták osztályba sorolása*: a borkészítésre alkalmas szőlőfajták termesztési alkalmasságuk szerint ajánlott, engedélyezett vagy ideiglenesen engedélyezett szőlőfajták lehetnek. Osztályba sorolni csak a *Vitis vinifera* fajhoz tartozó, vagy a *Vitis vinifera* faj és a *Vitis* nemzetséghez tartozó fajok keresztezéséből származó fajtát lehet. Borszőlőként nem sorolhatóak osztályba a direkttermő fajták (Noah, Othello, Isabella, Jacquez, Clinton, Herbemont, Delaware, Elvira, Zamfira).

14. *Ajánlott fajta*: borszőlő esetében az adott termőhely szőlőtermelésének hasznosítási irányát meghatározó, különösen borainak sajátos jellegét megalapozó, minőségi bor készítésére alkalmas, államilag elismert, vagy az EU bármely tagállamában regisztrált, az adott közigazgatási területen osztályba sorolt fajta.

15. *Engedélyezett fajta*: borszőlő esetében az adott termőhely ökológiai adottságait jól hasznosító, de a termőhely borainak sajátos jellegét nem meghatározó, az évszaktok többségében minőségi bor készítésére alkalmas, államilag elismert vagy az EU bármely tagállamában regisztrált, az adott közigazgatási területen osztályba sorolt fajta. Továbbá olyan állami elismerésre bejelentett és kipróbálásra ajánlott borkészítésre alkalmas szőlőfajták, amelyeknek termesztési értékei még nem kellően ismertek.

16. *Ideiglenesen engedélyezett fajta*: olyan borkészítésre alkalmas szőlőfajta, amely az adott közigazgatási egységben már nem telepíthető, de meglévő ültetvényben még termeszthető.

17. *Törzsszőlő*: a szaporítóanyag-termelés céljából létesített, termőre fordulás után az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (a továbbiakban: OMMI) által külön jogszabály szerint meghatározott kategóriában elfogadott prebázis állomány, központi és üzemi törzsültetvény.

18. *Kísérleti szőlő*: kutató-, oktató intézményekben, illetve az OMMI és a Szőlőfajta Használati Bizottság (a továbbiakban: SZHB) hozzájárulásával telepített és vizsgálatba vont szőlő.

19. *Telepítés*: a földterület beültetése szőlővel, ideértve a terület előkészítését, az ültetvény ápolását a termőre fordulás, valamint a támrendszer létesítését is. A termőre fordulás ideje a negyedik, ha a termőre fordulást rendkívüli időjárás késlelteti, az ötödik vegetációs időszak vége.

20. *Pótlás*: az ültetvény hiányzó tőkéi helyének beültetése, ideértve a döntést és a bujtást is. A telepítéskori szőlőtőkeszám 25%-ot meghaladó hiányának pótlása, vagy az ültetvény más fajtára történő átoltása esetén a telepítésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

21. *Kivágás*: az ültetvény felszámolása, amelynek során a tőkéket és a támrendszert a földterületről eltávolítják, és így a terület szőlőtelepítésre vagy más célra történő hasznosítása lehetővé válik.

22. *Bor*: alkoholos erjesztés útján, e törvényben és végrehajtási rendeletében szabályozott módon, adott településen osztályba sorolt szőlőfajta felhasználásával, friss szőlőből és friss mustból készült ital.

23. *Asztali bor*: osztályba sorolt és megyei fajtalistában szereplő borszőlőfajtákból származó, legalább 13 tömegszázalék (MM°) természetes eredetű, szőlőből származó cukrot tartalmazó (átszámítva 7,67 térfogatszázalék legkisebb természetes alkoholtartalmú) mustból készült bor, amelynek tényleges alkoholtartalma nem kisebb 9 térfogatszázaléknál (% vol), és összes alkoholtartalma nem több mint 15 térfogatszázalék, összes savtartalma, (borkősavban kifejezve) nem kisebb mint 3,50 gramm/liter, azaz 46,6 milliekvivalens/liter.

24. *Tájbor*: olyan, e törvény végrehajtási rendeletében szabályozott földrajzi jelzéssel ellátott asztali bor, amely az adott földrajzi egység terméséből származik, és teljes egészében a meghatározott tájbor készítésére alkalmas szőlőfajták mustjából készül. E szőlőfajták felsorolását a törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

25. *Meghatározott termőhelyről származó minőségi bor (a továbbiakban: m. t. minőségi bor)*: a szőlőtermés legalább 15 tömegszázalék (MM°) természetes eredetű cukrot tartalmazó (átszámítva legalább 9 térfogatszázalék természetes alkoholtartalmú), a meghatározott termőhelyen, és arra egyértelműen utaló földrajzi eredetmegjelölésű minőségi bor készítésére alkalmas fajtaként osztályba sorolt szőlőfajta termésének mustjából készült bor, amely a termőhelyre és a fajtára, esetleg a készítményre vagy az évszakra jellemző, határozottan felismerhető illat-, íz- és zamatanyagokat tartalmaz. Az m. t. minőségi bor származásában és minőségében 100%-ban, fajta és évszaktól való vonatkozásában 85%-ban meg kell hogy feleljen az elnevezésének és a jelölésének.

26. *Védett eredetű bor*: olyan m. t. minőségű bor, amely termelői kezdeményezésű, egyedi szabályozású termék. A védett eredetű bor földrajzi eredete egyedileg klasszifikált és borvidékre vagy azon belül kisebb területi egységre

lehatárolt. A borkészítésre felhasznált szőlőfajták a szőlőtermesztés, a borkészítés technológiája és kiserelése egyedileg szabályozott, az adott termék szabályzatában rögzített. A védett eredetű bor szabályozása egyedi, az m. t. minőségi borra általános és borvidéki rendelkezéseknél részletesebb és szigorúbb. A szabályzatot a miniszter, a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa véleményezése és a Bor Eredetvédelmi Bizottságának felterjesztése alapján rendeletben adja ki.

27. *Tokaji borkülönlegességek:* a Tokaji borvidéken készített borkülönlegességek, amelyek készítmódjuk miatt önálló névhasználatra jogosultak: tokaji másolás, tokaji fordítás, tokaji szamorodni, tokaji aszú, tokaji aszúeszencia, tokaji eszencia.

28. *Bikavér:* kizárólag az egri és a szekszárdi borvidéken szüretelt szőlőből előállítható bor. A bikavér névhasználat az egri borvidéken, valamint a szekszárdi borvidéken engedélyezett.

29. *VINGIS:* a szőlőültetvény kataszter térinformatikai háttere, amely a kivágási, telepítési, szerkezetátalakítási támogatások és az ültetvény alapú támogatások kifizetésének térképi ellenőrzési alapja.

A fogalmak körében túlnyomórészt a jelenleg is hatályos bortörvénnyel azonos fogalmakat határoz meg a törvény. Új kategória a borvidéki régió, mint a minőségi bortermelés egyik eredetvédelmi szintje. A borvidéki régió lehetőséget teremt arra, hogy több borvidéket összevonjanak és nagyobb területi egységen nagyobb mennyiségű és azonos minőségű bort lehessen előállítani és forgalmazni.

Az értelmező rendelkezések tartalmazzák a szőlőfajták csoportosításával kapcsolatos kategóriákat, amelyek szintén összefüggésben vannak a minőségi bortermeléssel. Az osztályba sorolást egyébként az uniós normák is előírják a nemzeti szabályozás számára. A telepítéssel kapcsolatos fogalmaknak az ültetvénykataszter vezetése szempontjából van mindenekelőtt jelentősége.

A különböző borkategóriák meghatározása az eltérő minőségekre tekintettel szükséges.

A törvény új fogalmat is bevezet: a VINGIS olyan térinformatikai rendszer, amelynek alapján a szőlőterület nyilvántartására és adatainak térképen való megjelenítésére lehetőség nyílik.

II. Fejezet

A SZŐLŐTERMESZTÉS

Termőhelyi kataszter

3. § (1) A szőlő termőhelyi katasztere a termőhelyek egységes nyilvántartási rendszere, amely bor- és étkezési szőlő termesztésére való alkalmasság szempontjából ökológiailag minősített, osztályozott és lehatárolt határrészek nyilvántartása külterületi átnézeti térképeken és adatlapokon. A térképeken a környezeti tényezők alapján értékelt területeket (ökotópok) behatárolják, és azonosító kódszámmal, valamint osztályjelöléssel látják el.

(2) A szőlő termőhelyi kataszterét a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) vezeti. Kiegészítő vagy módosító termőhelyvizsgálatokat a kecskeméti Szőlészeti és Borászati Kutatóintézettől (a továbbiakban: SZBKI) kell kérni. A termőhelyi kataszterbe sorolást az illetékes hegyközség kezdeményezi a minisztériumnál. A termőföldnek a szőlő termőhelyi kataszterébe való felvételéről, a kataszter módosításáról a minisztérium az SZBKI vizsgálati eredménye alapján határoz. A határozatot meg kell küldeni az illetékes hegyközségnek és a települési önkormányzat jegyzőjének is, aki azt hirdetményként közzéteszi. A termőhelyi kataszter rendszerét miniszteri rendelet szabályozza.

(3) A települési önkormányzat köteles bejelenteni a minisztériumnak, ha a településrendezési terve a szőlő termőhelyi kataszterében nyilvántartott területet beépítésre szánt területként határozza meg. A hegyközség kezdeményezésére a minisztérium a területet törli a kataszteri nyilvántartásból és ezt közli a települési önkormányzat jegyzőjével is a változás közzététele céljából.

4. § (1) A szőlő termőhelyi kataszterébe tartozó terület a kataszteri osztályozás szerint

- a) I. osztályú, szőlőtermesztésre kiváló adottságú,
- b) II. osztályú, 1. szőlőtermesztésre kedvező adottságú,
2. szőlőtermesztésre alkalmas

terület lehet.

(2) Az osztályba sorolt területeken erdő és gyümölcsös csak az illetékes hegyközség előzetes hozzájárulásával telepíthető.

A szőlő termőhelyi kataszterére vonatkozóan a törvény lényegében a hatályos bortörvénnyel azonos szabályokat tartalmaz. Kiegészülnek azonban a szabályok azzal, hogy a termőhelyi kataszterbe nemcsak bekerülhet egy terület, hanem szükség lehet a kataszterből való törlésre is, ha a területet a települési

önkormányzat belterületbe vonja, s megszűnik annak mezőgazdasági hasznosítása. A kataszteri osztályokra vonatkozó szabályok is lényegében változatlanok a hatályos bortörvényhez képest, s alkalmasak arra, hogy az ország valamennyi borvidékén folytatott árutermelő tevékenység támogatásban részesíthető legyen.

Telepíthető fajták

5. § (1) Borkészítés céljára szolgáló árutermő szőlőültetvény létesítésére és pótlására a külön jogszabályban meghatározott, az adott területen ajánlott - és engedélyezettként osztályba sorolt - szőlőfajták használhatók fel.

(2) Az egyes megyék, termőhelyek fajtahasználatát az SZHB határozza meg, amely külön jogszabály alapján a borkészítésre alkalmas fajtákat osztályba sorolja. A bizottság tagjait a miniszter nevezi ki, és a tagok kétharmadát a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa jelöli. A megyénként osztályba sorolt szőlőfajtákat a miniszter rendeletben határozza meg.

(3) A rendelet szerint megyénként osztályba sorolt szőlőfajtákból - az illetékes hegyközségek javaslata alapján - a hegyközségi tanácsok rendtartásban határozzák meg a borvidéki régiós, borvidéki, borvidéki körzeti fajtalistákat.

(4) Kísérleti és törzsszőlő létesítésére bármely, a Nemzeti Fajtajegyzékben szereplő vagy az EU bármely tagállamában regisztrált, illetőleg állami elismerésre az OMMI által nyilvántartásba vett fajta szaporítóanyaga felhasználható. A kísérletet az SZHB-nak be kell jelenteni.

(5) Házikerti szőlő telepítésére bármelyik ajánlott, engedélyezett vagy ideiglenesen engedélyezett fajta szaporítóanyaga felhasználható.

(6) A Nemzeti Fajtajegyzékben szereplő alany- és csemegeszőlőfajta bármely termőhelyen telepíthető.

6. § Direktermő fajtákkal szőlőt telepíteni, illetve meglévő szőlőt pótolni, felújítani vagy újratelepíteni tilos. E fajták terméséből készült bor nem hozható forgalomba.

Szőlőt telepíteni csak a közösségi jogszabályok által meghatározott és a Szőlő Fajta Használati Bizottság által engedélyezett fajtákkal lehet, s bort is csak ezekből lehet előállítani. A bizottság határozza meg azt is, hogy mely fajták, mely megyékben alkalmasak minőségi bor előállítására. Ennek alapján miniszteri rendelet határozza meg a megyénként osztályba sorolt szőlőfajtákat. A megyei lista alapján a hegyközségek javaslata alapján a hegyközségi tanácsok a borvidékre, borvidéki körzetre, védett termőhelyre meghatározhatják a fajtalistát.

A hatályos magyar szabályozással, illetve az uniós normákkal egyezően a törvény szerint tilos direkt termő fajták telepítése. A meglévő, ilyen fajtákkal telepített ültetvényről származó bor nem hozható forgalomba.

Telepítés, kivágás

7. § (1) Árutermő, törzs- és kísérleti szőlőt telepíteni, illetve kivágni csak a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Hivatala (a továbbiakban: MVH Központi Hivatala) engedélyével lehet. Törzsültetvény és kísérleti ültetvény az OMMI előzetes engedélyével telepíthető és vágható ki. Az engedélyezési eljárás részletes szabályait e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

(2) Az engedély iránti kérelmet hegyközségi településen a hegybíróhoz, nem hegyközségi településen az e törvény végrehajtási rendeletében meghatározott hegyközségi település hegybírájához kell benyújtani, aki azt - javaslatával együtt nyolc napon belül - továbbítja az illetékes MVH Központi Hivatalához.

(3) Az engedélyezési eljárásban szakhatóságként vesz részt:

- a) a növény-egészségügyi és talajvédelmi hatóság,
- b) belterületi, mezőgazdasági művelés alatt álló földrészletre történő telepítés esetén az építésügyi hatóság,
- c) természetvédelmi oltalom alatt álló termőföldre történő telepítés esetén a természetvédelmi hatóság,
- d) törzsültetvény és kísérleti ültetvény esetén az OMMI.

(4) Az MVH Központi Hivatalának határozata ellen a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal elnökéhez lehet fellebbezni.

(5) Az MVH Központi Hivatala a határozatot megküldi az illetékes hegybírónak, a körzeti földhivatalnak, valamint az OMMI-nak is.

8. § (1) A telepítés esetén az ültetés tényét, kivágás esetén pedig ennek megtörténtét az engedélyes 15 napon belül köteles az illetékes hegybírónak írásban bejelenteni. A telepítés, illetve a kivágás tényét a hegybíró a szőlőültetvény kataszterébe bejegyzí, s az abban szereplő adatokról - engedélyezési ügygel, valamint támogatással összefüggésben - minden év szeptember 30-áig

- a) az illetékes hegyközségi tanácsnak,
- b) az MVH Központi Hivatalának és a

c) Földmérési és Távérzékelési Intézetnek az országos térinformatikai nyilvántartás vezetése érdekében az ültetvények azonosító adatairól (település, helyrajzi szám, területnagyság), továbbá a 11. § (2) bekezdésében szereplő adatokról

az adott borpiaci évről adatot szolgáltat.

(2) A hegyközségi tanács a hegybírótól kapott adatokat minden év október 15-éig megküldi a Hegyközségek Nemzeti Tanácsának.

9. § Európai szőlőfajta saját gyökerű szaporítóanyagával való telepítés és pótlás kizárólag filoxérának ellenálló homoktalajra engedélyezhető. A talaj e tulajdonságát az illetékes növény-egészségügyi és talajvédelmi állomás szakvéleményével kell igazolni.

10. § (1) Magyarországon az 1996. május 1. óta eltelt időszak alatt engedéllyel végzett ültetvénykivágások alapján újratelepítési jog áll fenn. A kivágási engedéllyel rendelkező termelő újratelepítési jogát a kivágástól számított nyolcadik borpiaci év (augusztus 1.-július 31.) végéig jogosult felhasználni. Az ezen időszak alatt fel nem használt újratelepítési jogok országos nyilvántartás (telepítési jogtartalék) részét képezik, melyet az MVH Központi Hivatala vezet. Az újratelepítési jogra, az új telepítési jogra, valamint a telepítési jogtartaléokra vonatkozó részletes szabályokat a miniszter rendeletben határozza meg.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott újratelepítési jogok nyilvántartásából fajtakísérleti célra az SZHB engedélyével térítés nélkül újratelepítési jog adható.

A törvény a legutóbbi bortörvény módosítással egyező módon határozza meg a szőlőtelepítés és -kivágás szabályait, így az eljáró hatóságok, az eljárásban közreműködő szakhatóságok megnevezését, és eljárás legfontosabb kérdéseit. A telepítés és -kivágás nyilvántartása a termőhelyi potenciál szempontjából fontos. Ezalatt azt a területmennyiséget kell érteni, amellyel, mint szőlőültetvénnyel az Európai Unióhoz való csatlakozás időpontjában rendelkezünk. Ennek növelésére 2010-ig nem lesz lehetőségünk. A telepítésekről és a kivágásokról vezetett nyilvántartások képezik az alapját a területi adatokról az Európai Unió Bizottságához küldött jelentéseknek. Miként a telepítésekhez kapcsolódó támogatásokról, az ültetvények tényleges helyzetéről is átfogó képpel fog rendelkezni a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal.

Az újratelepítési jog visszamenőleges meghatározásával a törvény arra teremt lehetőséget, hogy a Hegyközségek Nemzeti Tanácsának felmérése szerint mintegy 15.000 ha, engedéllyel kivágott szőlőültetvény az Unióhoz való csatlakozásunkat követően is betelepíthető legyen.

A szőlő ültetvénykatasztere

11. § (1) A szőlő ültetvénykatasztere valamennyi árutermő szőlő tekintetében tartalmazza az ültetvények azonosító adatait (település, helyrajzi szám, területnagyság), az ültetvény használójának azonosító adatait (név, lakcím/székhely, adószám/adóazonosító jel, hegyközségi kódszám) és az MVH által adott regisztrációs számát, valamint a mezőgazdasági hasznosítású földterületének nagyságát.

(2) Az ültetvénykataszter az árutermő szőlőre vonatkozóan tartalmazza az ültetvény alábbi jellemzőit:

1. jelleg,
2. telepítési jellemzők,
3. fekvés, kitettség,
4. térállás, sor- és tőtávolság,
5. öntözőberendezés használata,
6. művelésmód,
7. támaszrendszer,
8. telepítés ideje,
9. fajtahasználat,
10. alanyhasználat,
11. termőképesség.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben szereplő adatokat érintő változásokat a szőlőtermelő minden borpiaci év végéig köteles a hegybírónak bejelenteni.

(4) A hegybírónak kataszter névre szóló adattartalmát támogatás elbírálása céljából az MVH-nak át kell adnia.

(5) A kataszter adattartalma statisztikai célra felhasználható, abból adatok a KSH részére egyedi azonosításra alkalmas módon statisztikai célból átadhatók.

12. § A szőlőültetvény kataszterét a hegybíró vezeti, amelynek országos térinformatikai nyilvántartását (VINGIS) a Földmérési és Távérzékelési Intézet biztosítja. Az adatközlés módját, a kataszter vezetésének szabályait, a telepítések nyilvántartásának rendszerét, valamint a telepítések, átoltások és kivágások ellenőrzésére vonatkozó előírásokat a miniszter rendeletben határozza meg.

A szőlőültetvények kataszterével kapcsolatos szabályokat a törvény azzal egyezően szabályozza, ahogy létrehozta a bortörvény 2003. októberi módosítása. Várhatóan az új bortörvény hatálybalépésekor - az említett törvénymódosítás átmeneti rendelkezései révén - már kialakult adatbázis áll a helybírók rendelkezésére a kataszter vezetéséhez. A kataszterhez országos térinformatikai nyilvántartás (VINGIS) kapcsolódik, ami lehetővé teszi a hatékony ellenőrzést.

A művelésre vonatkozó előírások

13. § (1) A szőlő használója köteles az ültetvényt rendeltetésének megfelelően művelni.

(2) Az ültetvények nevelését, ápolását, a talajerő-gazdálkodást, a gyomirtást, a kártevők és kórokozók elleni védelmet környezet- és természetkímélő módon, a természet- és tájvédelemre vonatkozó szabályok előírásaira figyelemmel kell végezni.

(3) M. t. minőségi bor - ha a borvidéki rendtartás másként nem rendelkezik - legfeljebb 100 hl/ha bor hozamú ültetvényről származhat, kivéve, ha az utolsó öt év borvidéki termésátlaga ezt meghaladja és a borvidéki rendtartás ezt szabályozza. A borvidéki rendtartás sem állapíthat meg azonban 120 hl/ha-nál magasabb hozamszintet.

III. Fejezet

BORÁSZATI TERMÉKEK

14. § (1) A törvény szabályozási körébe tartozó borászati termékek:

- a) friss szőlő, töppedt szőlő, aszúsodott szőlő,
- b) szőlőmust, szőlőcefre, részben erjedt szőlőmust (murci), alkohol hozzáadásával fojtott friss szőlőből nyert must, tartósított must, sűrített szőlőmust, töményített must, finomított szőlőmustersűrítmény, szőlőlé, sűrített szőlőlé, még erjedésben lévő újbor, bor, töményített bor,
- c) alkoholmentesített bor, diabetikus bor,
- d) gyöngyöző bor, szén-dioxid hozzáadásával készült gyöngyöző bor, habzóbor, pezsgő,
- e) tokaji borkülönlegességek,
- f) likőrborok,
- g) ízesített bor, ízesített boralapú ital, ízesített boralapú koktél,
- h) bor eredetű szeszipari termékek: borpárlat, brandy, törkölypárlat,
- i) borászati melléktermékek: szőlőtörköly, borseprő, derítési alj, kékalj, seprőtészta,
- j) aljbor, párlási célra szolgáló szeszezett bor, borecet gyártására szolgáló bor, borecet.

(2) A törvény szabályozási körébe tartozó bortípusok:

- a) kései szüretelésű bor,
- b) válogatott szüretelésű bor,
- c) töppedt szőlőből készült bor,
- d) jégbor,
- e) főbor,
- f) muzeális bor,
- g) szekszárdi és egri bikavér.

(3) Az egyes borászati termékek és bortípusok definícióját, a rájuk vonatkozó technológiai előírásokat, a termékek érzékszervi és analitikai jellemzőit, valamint az egyes alkoholtartalom meghatározásokat e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

15. § (1) Azt a borászati terméket, amelyet nem e törvény, valamint végrehajtási rendelete rendelkezéseinek megfelelően állítottak elő vagy kezeltek, hamisítottak kell tekinteni. Borászati termékbe engedélyezett anyagokon, illetve azok kivételén kívül más anyag nem kerülhet.

(2) Az egyes borok minőségi kategóriáit e törvény határozza meg, valamint végrehajtási rendelete tartalmazza. Az m. t. minőségi bort - e törvény végrehajtási rendeletében meghatározott esetek kivételével - csak meghatározott termőhelyen lehet előállítani.

16. § A szőlő- és a borkészítés melléktermékeinek kötelező hasznosításával kapcsolatos nemzeti szabályokat külön rendelet tartalmazza.

A must és bor cukortartalmának kialakítása

17. § (1) A természetes alkoholtartalom növelése érdekében a must cukortartalmának átszámítását a várható alkoholtartalomra e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

(2) A mustjavítás a minőségi kategória megváltozását nem eredményezheti.

(3) E törvény végrehajtási rendeletében meghatározott természetes alkoholtartalom kiegészítését az illetékes hegyközségnek írásban be kell jelenteni. A bejelentésre vonatkozó további előírásokat e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

18. § Édesített bor esetén a bor összes alkoholtartalma legfeljebb 2,0 térfogatszázalékkal lehet magasabb, mint édesítés előtt.

A törvény a must és bor cukortartalmának alakítására vonatkozó legfontosabb rendelkezéseket tartalmazza. Ehhez bejelentési kötelezettség kapcsolódik, amelynek megszegése esetén a termék nem hozható forgalomba, mivel származási bizonyítványt nem lehet rá kiadni. A törvény itt csak a leglényegesebb szabályokat tartalmazza, a részletes rendelkezéseket a törvény végrehajtási rendelete fogja tartalmazni. Törvény szabályozási szintet lényegében csak az engedélyezéssel, bejelentéssel, továbbá a nyilvántartások vezetésével kapcsolatos rendelkezések igényelnek.

Tárolás, nyilvántartás

19. § (1) Értékesítési vagy továbbfeldolgozási céllal tartott borászati terméket - a 14. § (1) bekezdés *a)* és *h)* pontjai szerinti termékeket kivéve - a pincekönyvbe be kell jegyezni. Ez a rendelkezés a kiskereskedőkre nem vonatkozik. A pincekönyv vezetésének szabályait külön rendelet tartalmazza.

(2) A termelők, felvásárlók és nem palackozott bort forgalomba hozók az (1) bekezdésben meghatározott termékeikről külön rendeletben szabályozott módon kötelesek adatot szolgáltatni. Ez a rendelkezés vonatkozik arra a házikerti szőlőbirtokosra is, aki szőlőtermését vagy borát forgalomba hozza.

(3) Nem szőlőalapú alkoholos termék és szőlőbor azonos adóraktárban nem tárolható.

20. § (1) Borászati termék előállításához vagy kezeléséhez meg nem engedett anyagokat ilyen célra forgalomba hozni vagy borászati termék előállítására, kezelésére, raktározására szolgáló helyiségben tartani tilos. E rendelkezés megsértése esetén az OBI megtiltja a meg nem engedett anyag ilyen célú forgalomba hozatalát vagy kötelezi a helyiség használóját a szabályos tárolásra. Ezekben az esetekben az OBI helyszíni bírságot is kiszabhat.

(2) Hamisított borászati terméket birtokban tartani és tárolni tilos.

Az Európai Unió borral kapcsolatos joganyaga nemzeti hatáskörbe utalja a borok tárolásának és nyilvántartásának szabályozását. A törvény a hatályos rendelkezésekkel lényegében egyezően fenntartja a pincekönyv-vezetés kötelezettségét, valamint meghatározza, hogy a termékeken milyen jelölést kötelesek a tárolás során alkalmazni, továbbá hogy milyen adatokat kötelesek a termelők szolgáltatni. A törvény szankciókat is meghatároz a tárolással és nyilvántartással kapcsolatos rendelkezések megsértése esetére.

A borpárlat előállítása és kezelése

21. § (1) A borpárlat és boralkohol fogalmát, előállításuk, kezelésük, jelölésük és kiszerezésük szabályait e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

(2) Borpárlatot csak az OBI által engedélyezett borászati termékből lehet előállítani, és csak OBI-minősítés birtokában lehet forgalomba hozni.

IV. Fejezet

A BORÁSZATI TERMÉKEK FORGALOMBA HOZATALA

A szőlő és bor származási bizonyítványa

22. § (1) Szőlőt - étkezési szőlő közfogyasztásra való forgalmazását kivéve - és egyéb borászati terméket forgalomba hozni, ide nem értve a kiskereskedelmi értékesítést, csak származási bizonyítvánnyal lehet.

(2) Borászati terméket - beleértve a vásárolt szőlőből külön jogszabály szerint adómentesen előállított szőlőbort is - csak származási bizonyítvánnyal rendelkező szőlőből, illetve borból lehet előállítani.

(3) Szőlőalapú üdítőitalokat csak származási bizonyítvánnyal igazolt szőlőmustból vagy szőlőmustsűrítőanyagból lehet előállítani.

23. § (1) A szőlő és a bor származási bizonyítványa igazolja a termés mennyiségét, minőségét, valamint, hogy a termés az adott termőterületről származik.

(2) A szőlő, az asztali bor és az m. t. minőségi bor származási bizonyítványát a termőhely szerinti illetékes hegybírók, a védett eredetű bor származási bizonyítványát pedig az illetékes hegyközségi tanács titkára adja ki.

(3) A bor első származási bizonyítványát csak az ültetvény fekvése szerint illetékes hegyközség hegybírája adhatja ki. Ezzel egyidejűleg a szőlő származási bizonyítványát be kell vonni. A bor továbbfeldolgozása esetén új származási bizonyítványt - az előző bevonásával egyidejűleg - a feldolgozás helye szerint illetékes hegybíró adja ki. Védett eredetű bor esetén minden további származási bizonyítványt a kiállításától számított 8 napon belül a termőhely szerint illetékes hegybírónak másolatban meg kell küldeni.

(4) A nem hegyközségi területekről származó szőlőre, illetve borra vonatkozó származási bizonyítványokat a végrehajtási rendeletben felsorolt hegyközségek hegybírái adják ki.

(5) A származási bizonyítványok kiadásának további rendjét e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

(6) Az OBI forgalomba hozatali engedély kérelemhez csatolni kell a származási bizonyítványt. Származási bizonyítvány hiányában vagy valótlan adatok feltüntetése esetén az OBI forgalomba hozatali engedélyt nem ad.

A törvény lényegében a hatályos bortörvény rendelkezéseinek megfelelően szabályozza a szőlő és a bor származási bizonyítványát, amely szabályrendszer - a végrehajtási rendeletben foglalt szabályokat is ideértve - évek óta többnyire hatásos eszköz a termékek eredetének igazolásához. A teljes körűséget, illetve a megbízhatóságot a termelők és forgalmazók teljes körű adatszolgáltatási kötelezettsége fogja garantálni. Az új törvény is csak a garanciális szempontból a legfontosabb szabályokat tartalmazza a származási bizonyítványra vonatkozóan, a részletszabályokat - mint eddig is - rendelet határozza meg.

Forgalomba hozatal

24. § (1) Árutermelési céllal borászati terméket előállítani csak a hegyközség által nyilvántartásba vett és az OBI által engedélyezett pincészetben lehet (ideértve a nem palackozott borok kiszerezésének engedélyezését is). Az engedélyezés feltételeit e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

(2) A bor adóraktári vagy egyszerűsített adóraktári engedély visszavonásáról a vámhatóság 8 napon belül köteles az OBI-t és a hegyközséget értesíteni.

24/A. § (1) Mustot, bort és egyéb borászati terméket közfogyasztásra forgalomba hozni, vagy tovább-feldolgozás céljából külföldre vinni csak akkor lehet, ha azt tételenként az OBI, vagy külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezet e törvény, valamint végrehajtási rendelete alapján kémiaiilag és érzékszervileg előzetesen megvizsgálta, minőségét megállapította, és megfelelőnek minősítette. Az OBI a minősítés alapján kiadja az engedélyt, amely - a kérelemtől függően - vagy belföldi, vagy Magyarországon kívül az Európai Unió valamely tagállamában történő forgalombahozatalra jogosít. Az OBI a határozatot a bor származási bizonyítványát kiadó hegyközséggel is közli.

(2) A bor belföldi forgalombahozatali engedélye kiadásának feltétele a 8 Ft/l forgalomba hozatali járulék megfizetése. Ha a forgalombahozatali engedély kiadására nem kerül sor, a járulékot vissza kell téríteni. Az Európai Unió tagállamából vagy harmadik országból behozott, vagy belföldi forgalombahozatalra nem Magyarországon engedélyezett bor után a járulékot a magyarországi forgalmazónak kell megfizetnie. Az évente 80 hektoliternél nem nagyobb mennyiségben bort forgalmazó magyarországi üzem a járulékot negyedéves részletekben fizetheti meg.

(3) A forgalmazót, ha nem tudja igazolni a járulék megfizetését, illetve azt, aki nem belföldi forgalmazásra kiadott engedély alapján a bort belföldön hozza forgalomba - azon kívül, hogy a járulékot behajtják rajta -, a járulékkal azonos, de legkevesebb ötvenezer forint összegű minőségvédelmi bírsággal kell sújtani. Akinek járulék tartozása van, forgalombahozatali engedélyt nem kaphat.

(4) A járulék a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fejezetén belül a bormarketing és minőség-ellenőrzés célját szolgáló előirányzat bevétele. A forgalombahozatali járulék adók módjára behajtható köztartozás.

(5) A forgalombahozatali járulék címén befizetett összeg 60%-át a borok közösségi marketingprogramjának kidolgozására és végrehajtására (a továbbiakban: bormarketing) kell fordítani, beleértve az Európai Unió által meghirdetett borreklám és -marketing programok nemzeti társfinanszírozását is.

(6) A forgalombahozatali járulék címén befizetett összeg 40%-a az OBI-t illeti meg. Az OBI a járulékbevételel a származási bizonyítványok valóságtartalmának ellenőrzésére, az 500 hl feletti bormennyiség esetében a forgalombahozatali engedélyezési eljárásban hatósági mintavételre, a forgalomba hozott borok minőség-ellenőrzésére, és tervszerű célvizsgálatokra köteles fordítani, kiegészítve laboratóriumi és érzékszervi vizsgálattal. Az OBI köteles a járulékbevételel végzett ellenőrzésekről és a felhasznált összegekről félévente, július 31-ig, illetve január 31-ig jelentést készíteni a miniszternek.

(7) A forgalombahozatali járulék megfizetésének, visszatérítésének, kezelésének és felhasználásának részletes szabályait miniszteri rendelet határozza meg.

A törvény a Btv.-t új 24/A §-sal egészíti ki, amely bevezeti a forgalombahozatali járulékot. Célja, hogy megakadályozza a járulék-elkerülést, amit a jelenleg forgalombahozatali engedélyezést nem igénylő továbbfeldolgozásra történő külföldre szállítás tenne lehetővé.

A járulékfizetést a forgalombahozatali engedélyhez köti, annak feltételeként. A kis üzemek méltányolható érdeke, hogy a járulékot ne kelljen egy összegben megfizetniük, ezért az esetükben részletfizetésre lesz lehetőség. Ez egyben azt is jelenti, hogy olyan bor után nem kéne járulékot fizetni, amelyet külföldről hoznak be, miután annak a forgalombahozatalát már más országban engedélyezték. A belföldi, illetve az import borok forgalmazóira azonos szabályozást valósít meg.

A járulék a bor megszűnő jövedéki adójával azonos összegű (literenként 8 Ft) kötelező befizetés, amely mindenkit terhel, aki bort akar forgalomba hozni. A törvény járulékot a forgalombahozatali engedélyezési eljárással köti össze úgy, hogy a forgalombahozatali engedély kiadásának feltétele a járulék megfizetése. A járulék természetesen nem az illetéket vagy az igazgatási szolgáltatási díjat váltja fel, tehát nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi feltételt jelent az engedélyezés szempontjából. A szabályozás ilyen módját az indokolja, hogy a forgalombahozatali engedély kiadása után a járulék megfizetése iránti készséget nincs ami garantálja, és nehezen lenne megállapítható, kinek milyen összegű járulékot kell befizetnie, és nem lenne kellő garancia a járulékbévetelre. Természetesen a termelők méltányos érdekét is szem előtt kell tartani. Előfordulhat, hogy a termelő (forgalmazó) valamilyen okból nem kapja meg a borra a forgalombahozatali engedélyt. A törvény szerint ilyen esetben a járulékot vissza kell téríteni a befizetőnek.

A törvény rendelkezik a járulék felhasználásáról: a bevétel 60%-át a borok közösségi marketingprogramjának kidolgozására és végrehajtására kell fordítani, beleértve az Európai Unió által meghirdetett bor-reklám és -marketing programok nemzeti társfinanszírozását is. A fennmaradó 40% az OBI ellenőrzési feladatainak (származási bizonyítványok valóságtartalmának ellenőrzése, hatósági mintavétel, a forgalomba hozott borok minőségellenőrzése, tervszerű célvizsgálatok stb.) végzéséhez szükséges pénzügyi fedezetet jelenti. Az OBI-nak a járulékbévetel rendeltetésszerű felhasználásáról félévente jelentést kell készítenie.

A törvény csak a járulék bevezetésének legfontosabb, törvényi szintű szabályozást igénylő rendelkezéseit tartalmazza. A járulék megfizetésének, visszatérítésének, kezelésének és felhasználásának részletes szabályait rendelet határozza meg.

25. § (1) Közfogyasztásra forgalomba hozott ital az, amelyet a szőlő- és bortertermelő, illetve a kereskedő közvetlenül értékesít a fogyasztónak vagy kereskedelmi szervnek.

(2) A külföldről származó bor mennyiségére vonatkozó adatokat a vámhatóság megküldi az OBI-nak és a továbbfeldolgozás céljából külföldről származó bor mennyiségére vonatkozó adatokat az illetékes hegyközségnek is.

(3) Italmérésre, italárusításra, termelői borkimérésre, szeszes ital alkalmi értékesítésére való jogosultságot biztosító - külön jogszabály alapján kiadott - engedélyekről az engedélyező hatóság az OBI-t és a hegyközséget 15 napon belül értesíti. Az OBI az értesítés alapján a forgalomba hozott bor minőségét a törvény alapján rendszeresen ellenőrzi.

(4)

(5) Közfogyasztásra tilos forgalomba hozni

a) olyan borászati terméket, amely e törvény és végrehajtási rendelete előírásainak nem felel meg;

b) hibás, romlott, beteg, hamisított vagy olyan borászati terméket, amelyet a megengedett anyagoknak meg nem engedett mértékű felhasználásával állítottak elő, illetőleg kezeltek;

c) kísérleti szőlőültetvényről származó, illetve a telepítés idején hatályos jogszabály szerint engedélyezhető szőlőfajta terméséből készült borászati termék kivételével a megyei fajtahasználati listában nem szereplő szőlőfajtából készült borászati terméket, továbbá

d) az 50 térfogat% feletti alkoholtartalmú borpárlatot.

26. § Közfogyasztás céljából forgalomba hozott bort és borpárlatot egyszerűsített kísérőokmánnyal vagy borkísérőokmánnyal, továbbá számlával vagy szállítólevéllel kell ellátni.

Közfogyasztás céljából bort és borpárlatot forgalomba hozni csak egyszerűsített kísérőokmánnyal vagy borkísérő-okmánnyal, valamint számlával lehet. Ezek beszerzéséről és kiállításáról a forgalomba hozónak kell gondoskodnia.

27. § Továbbfeldolgozás céljából forgalomba hozott az a borászati termék, amelyet termelőtől borgazdasági tevékenység folytatására, illetőleg borpárlat előállítására jogosult szervezet feldolgozás, tárolás, érlelés, kezelés, palackozás céljából vásárol meg.

A külkereskedelmi forgalomba hozatal (Az Európai Unió tagállamain kívüli szállítások)

28. § Külkereskedelmi forgalomba hozatal esetén e törvény hatálya alá tartozó terméket kiszállítani az OBI tételes minősítése alapján, kizárólag az OBI által kiadott szállítmányonkénti minőségi tanúsítvánnyal szabad. A minőségi tanúsítványt a vámhatóságnak át kell adni. Ez alól kivételt képez a tételenként legfeljebb 9 literes minta, ami kereskedelmi forgalomba nem kerül.

Külföldről (az Európai Unió tagállamain kívülről) származó borászati termék kezelésére és forgalmazására vonatkozó rendelkezések

29. § (1) Ha nemzetközi szerződés másképp nem rendelkezik, borászati termékek - kivéve a szőlő és a borecet - behozatalához szükség van az OBI minősítésére. A minősítést a külkereskedelmet lebonyolítóknak szállítmányonként kell kérnie, a minősítés bizonylatát pedig át kell adnia a forgalomba hozó vagy felhasználó szervnek.

(2) Nemzetközi szerződés alapján akkor mellőzhető az OBI minősítése, ha a bor származási helye szerinti minősítő szervek jegyzékét a szerződő felek egymásnak átadták, és kölcsönösen közzétették.

(3) Az import borok laboratóriumi vizsgálatát, minőségét tanúsító vizsgálati lap egy példányát a határ átlépését követően az OBI részére az importőrnek 8 napon belül meg kell küldenie. A borok származási dokumentumait az import mennyiségi és minőségi igazolások helyettesítik.

30. § (1) Külföldi származású palackozott borászati terméket az eredeti kiserelési állapotban kell forgalomba hozni.

(2) Licenc átadása esetén borászati termék forgalomba hozatalát megelőző vizsgálathoz a licencet átadó szervezet eredeti termékét és kiserelt palackját is be kell küldeni az OBI-hoz.

Borászati termékek jelölése, kiserelése

31. § (1) A borászati termékek kiserelésére és jelölésére vonatkozó előírásokat e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

(2) Egri bikavér bort, szekszárdi bikavér bort, védett eredetű bort és tokaji borkülönlegességet közfogyasztás céljára kizárólag palackozva szabad forgalomba hozni. A palackozási kötelezettség nem vonatkozik az adott termőhelyen belül a termelő által, saját pincéjében, helyben fogyasztásra kerülő, saját termelésű boraira.

(3) A palackozott borok kapszuláján, dugóján vagy címkéjén minőség azonosítására szolgáló azonosító jelzés helyezhető el, amelynek részletes szabályait e törvény végrehajtási rendelete tartalmazza.

A borászati termékek jelölését és kiserelését részletesen az Európai Unió joganyaga tartalmazza. A szakasz ezért csak a nemzeti hatáskörbe utalt hungarikumok jelölésének speciális törvényi szabályozását tartalmazza.

V. Fejezet

A TOKAJI BORVIDÉKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

Bor és egyes anyagok forgalmazása a Tokaji borvidéken

32. § (1) Tokaji borvidék területre 75 kilogrammot meghaladó borszőlőt, cefrét, valamint 50 litert meghaladó mustot és bort más termőhelyről bevinni csak az illetékes hegyközségi tanács előzetes engedélyével lehet. A hegyközségi tanács az engedély számát a származási bizonyítványra rájegyzi.

(2) Tokaji borvidék területéről szőlőt, mustot és bort kiszállítani csak az illetékes hegyközségi tanácshoz történő előzetes bejelentést követően lehet. A hegyközségi tanács a bejelentés tényét a származási bizonyítványra rájegyzi, amelyben a házasítás nélküli palackozásról, a termék visszaszállításáról, vagy a származási helyre utaló elnevezés megtiltásáról nyilatkozni kell.

(3) Az (1)-(2) bekezdések nem vonatkoznak a palackozott kiserelésű borra.

(4) A kiszállítás bejelentését és beszállítás engedélyezését igazoló okmány egy példányát az OBI-nak 8 napon belül meg kell küldeni.

(5) Tokaji borvidék területéről származó must feldolgozásából nyert sűrített must, töményített must, továbbá bor és seprő feldolgozásából nyert töményített bor és borpárlat visszaszállítását - elszámolási kötelezettség mellett - az alapanyag kiszállítását engedélyező hegyközségi tanácsnak be kell jelenteni.

(6) Az (1)-(2), valamint (5) bekezdésekben foglaltak megsértése esetén a hegyközségi tanács titkára külön rendeletben meghatározott mértékű bírságot vet ki.

Tokaji bor tárolása

33. § A más terület terméséből származó mustot és bort a területéről származó musttól és bortól elkülönítve, külön helyiségben kell tartani, és tárolóedényét (hordóját) olyan megjelöléssel kell ellátni, amely a must, illetőleg a bor származását kétséget kizáró módon feltünteti. A kizárólag házi fogyasztás céljára bevitt idegen eredetű must és bor a Tokaji borvidékről származó musttal és borral egy helyiségben is tartható, származását azonban a tárolóedényen (hordón) ilyen esetben is fel kell tüntetni.

A Tokaji borvidékre vonatkozó különleges előírások

34. § A tokaji borkülönlegességek olyan védett eredetű borok, amelyeknek keretszabályozását e törvény, további szabályozását a védett eredetű borok különös szabályai biztosítják.

35. § A Tokaji borvidéken termelt, földrajzi eredetmegjelöléssel rendelkező borok a következők:

- a) meghatározott termőhelyről származó minőségi borok;
- b) meghatározott termőhelyről származó tokaji borkülönlegességek.

36. § (1) Meghatározott termőhelyről származó tokaji borkülönlegesség: azok a Tokaji borvidéken készített különleges minőségű borok, amelyek készítmódjuk miatt önálló névhasználatra jogosultak: tokaji másolás, tokaji fordítás, tokaji szamorodni, tokaji aszú, tokaji aszúeszencia, tokaji eszencia.

(2) Tokaji másolás: a szamorodni vagy az aszú seprőjére felöntött mustból vagy azonos évjáratú borból alkoholos erjedés útján készült tokaji borkülönlegesség, amely jellegzetes érlelési illattal és zamattal rendelkezik, és a forgalomba hozatal előtt legalább két évig, ebből legalább egy évig fahordóban érlelték.

(3) Tokaji fordítás: a kipréselt aszútészta felöntött meghatározott termőhelyről származó mustból vagy azonos évjáratú borból alkoholos erjedés útján készült, a forgalomba hozatal előtt legalább két évig, ebből legalább egy évig fahordóban érlelt tokaji borkülönlegesség, amely jellegzetes érlelési illattal és zamattal rendelkezik.

(4) Tokaji szamorodni: a Tokaji borvidék területén termelt, a *Botrytis cinerea* hatására nemesen rothadt, tőkén aszúsodott szőlőbogyókat is tartalmazó, válogatás nélkül szedett szőlőfürtök feldolgozásával előállított, legalább 21,0 tömegszázaléknyi (MM^o) természetes eredetű cukrot tartalmazó mustból szeszes erjedés útján nyert tokaji borkülönlegesség, melyet a forgalomba hozatal előtt legalább két évig, ebből legalább egy évig fahordóban érlelnek.

(5) Tokaji aszú: az a 3-6 puttonyos, a Tokaji borvidék területén termelt, a *Botrytis cinerea* hatására nemesen rothadt, tőkén aszúsodott, szüretkor külön szedett szőlőbogyók feldolgozott anyagára öntött meghatározott termőhelyről származó legalább 19 mustfokos musttal, vagy ilyen minőségű azonos évjáratú borral áztatott, szeszes erjedés útján nyert tokaji borkülönlegesség, amely a külön jogszabályban meghatározott puttonyszámtól függő mennyiségű cukormentes extraktot, valamint cukrot tartalmaz, és amelyet a forgalomba hozatal előtt legalább három évig, ebből legalább két évig fahordóban érlelnek.

(6) Tokaji aszúeszencia: a Tokaji borvidék területén termelt, a *Botrytis cinerea* hatására nemesen rothadt, tőkén aszúsodott és szüretkor külön szedett szőlőbogyóknak feldolgozott anyagára öntött meghatározott termőhelyről származó musttal vagy azonos évjáratú borral áztatott, szeszes erjedés útján készült, jellegzetes aszú- és érlelési illattal, valamint zamattal rendelkező aszúbor, amely literenként legalább 180 gramm természetes cukrot tartalmaz, és amelyet a forgalomba hozatal előtt legalább három évig, ebből legalább két évig fahordóban érlelnek.

(7) Tokaji eszencia: a Tokaji borvidék területén termelt, a *Botrytis cinerea* hatására nemesen rothadt, tőkén aszúsodott és szüretkor külön szedett szőlőbogyókból préselés nélkül kiszivárgó, mustból minimális erjedés útján keletkező tokaji borkülönlegesség, mely literenként legalább 450 gramm összes természetes cukrot és 50 gramm cukormentes vonadékanyagot tartalmaz, ezen kívül az aszúra jellemző különleges illattal és zamattal rendelkezik.

37. § (1) A Tokaji borvidék területén termelt szőlőből származó törkölyös mustra, borseprőre vagy törkölyre csak az e borvidéken termelt szőlőből származó mustot vagy bort szabad önteni.

(2) A tokaji másolás, tokaji fordítás, tokaji aszú, tokaji aszúeszencia és tokaji eszencia előállítója a felhasznált aszúsodott szőlőbogyó, a készített aszúbor, aszúeszencia és a nyert eszencia mennyiségét az illetékes hegyközségnek kategóriánként évente a borpiaci év végéig köteles bejelenteni.

(3) A Tokaji borvidék területén ízesített italokat készíteni tilos, készleten tartani csak palackozott formában lehet.

38. § (1) A tokaji borkülönlegességek palackozásához csak e törvény végrehajtási rendeletében meghatározott palackot lehet felhasználni. Ilyen palackokba csak tokaji borkülönlegességeket, amelyek védett eredetű borok, lehet tölteni.

(2) A palackozási kötelezettség nem vonatkozik a Tokaji borvidék területén a termelők által saját pincéjükben forgalomba hozott, saját termésű, helyben fogyasztásra kerülő tokaji szamorodni, tokaji másolás, tokaji fordítás, tokaji aszú, tokaji aszúeszencia borokra és tokaji eszenciára.

39. § (1) A Tokaji borvidékre utaló elnevezéssel tilos fogyasztói forgalomba hozni mustot, továbbá olyan bort, amelyet más termőhelyről származó musttal vagy borral házasítottak.

(2) A palackozási kötelezettség alá vont tokaji borokat poharanként csak palackból szabad kimérni.

Vannak Magyarországon olyan, a magyar borászat szempontjából kiemelt szőlőterületek, amelyek megkülönböztetésre érdemesek. Ha ezek eredetvédelmi szabályait a helyi termelők szigorúbban kívánják meghatározni, lehetőséget kapnak arra, hogy kezdeményezzék az illetékes hegyközség javaslata, valamint a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa véleményének kikérése alapján az adott terület zárttá nyilvánítását. Erről a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter határozatban dönt, amit a minisztérium hivatalos lapjában közzétesznek.

A zárt borvidékre vonatkozó szigorú szabályok megfelelő garanciát biztosítanak az itt termelt borászati termékek minőségére, eredetvédelmére.

A tokaji borvidék a hazai bortermelés zászlóshajója. Az egész világon ismert név, ahol a termelési feltételek következetes betartását e törvény biztosítja. A Tokaji borvidékre vonatkozó rendelkezések részletesen meghatározzák a borvidéken termelhető szőlőfajtákat, az előállítható tokaji borkülönlegességek legfontosabb paramétereit, a forgalmazás és névhasználat szigorú feltételeit.

VI. Fejezet

A SZŐLÉSZETI-BORÁSZATI SZAKIGAZGATÁS

A szakigazgatás szervei

40. § (1) A szőlészeti-borászati igazgatással összefüggő szakmai irányítási, szervezési, valamint hatósági feladatokat

- a) a hegyközségi szervezetek,
- b) az MVH központi hivatala és kirendeltségei,
- c) az OBI,
- d) az OMMI

látják el.

A hegyközségek és az MVH hivatal a nyilvántartások vezetésében és főleg a telepítési, kivágási engedélyezésben játszanak fontos szerepet. Az OMMI az ültetvények ellenőrzéséért, míg az OBI minden borászattal kapcsolatos ellenőrzésért, engedély kiadásért, valamint nyilvántartásért felelős.

(2) A hegyközségi szervezet hatáskörében ellátja az ültetvény telepítésével, művelésével, kivágásával, az ültetvénykataszter vezetésével, a származási bizonyítványok kiadásával kapcsolatos feladatokat, valamint ezek vonatkozásában hatósági ellenőrzést végez.

(3) Az MVH elnöke elbírálja az MVH Központi Hivatalának határozata ellen benyújtott fellebbezést.

(4) Az MVH Központi Hivatala:

- a) vezeti az újratelepítési jogokról a 10. §-ban meghatározott országos nyilvántartást,
- b) engedélyezi az árutermő, törzs- és kísérleti szőlő telepítését,
- c) elrendeli a telepítési engedélyben foglaltaktól eltérően telepített szőlő kivágását.

(5) Az OBI a törvény hatálya alá tartozó termékek - ide nem értve a friss szőlőt - előállítását, kiszerezését (ideértve a nem palackos kiszerezést is) és forgalomba hozását végző üzemek működésének engedélyezésével, továbbá a borászati termékek előállításával, kezelésével, minőségével és forgalomba hozatalával kapcsolatos hatósági feladatokat lát el.

(6) Az OMMI ellenőrzi az ültetvényberuházásokat és ültetvénykivágásokat, valamint külön jogszabály alapján elvégzi a szaporítóanyagok előállításának, forgalmazásának és felhasználásának ellenőrzését, minőségének vizsgálatát. A törzs- és kísérleti szőlő telepítése és kivágása esetén az OMMI előzetes engedélyt ad.

Hatósági ellenőrzés

41. § (1) Az ellenőrző hatóság képviselői külön engedély és előzetes bejelentés nélkül jogosultak az ültetvényekben, illetve minden olyan telephelyen, amely a must és a bor előállítására, elhelyezésére, kezelésére, átvételére és forgalomba hozatalára szolgál vagy arra alkalmas, hatósági ellenőrzést folytatni, mintát venni, a jogszabály által előírt nyilvántartásokat, jelentéseket, feljegyzéseket, a számadásokat és az egyéb iratokat megtekinteni, azokról másolatot igényelni vagy készíteni. Az OBI az illetékes társszervek közreműködésével a szállítást végző jármű rakományát is ellenőrizheti.

(2) A szőlő tulajdonosa, kezelője, használója és a bor előállítója, palackozója, tárolója, kezelője és forgalmazója köteles a hatósági ellenőrzést eltérni és az eljáró hatóság számára az ellenőrzés feltételeit lehetővé tenni.

(3) Az ellenőrző hatóság megkeresése alapján a hatósági ellenőrzésben a vámhatóság, a rendőrség és a fogyasztóvédelmi hatóság a rájuk vonatkozó szabályok szerint járnak el.

Az ültetvények ellenőrzése

42. § (1) A szőlőültetvények létesítésének, művelésének és kivágásának ellenőrzése során az ellenőrzést végző hatóság a helyszíni ellenőrzés eredményét a támogatással megvalósuló ültetvény beruházások esetében a telepítési naplóba köteles bejegyezni.

(2) Az ellenőrző hatóság eljárása során növény-, talaj- vagy egyéb mintát vehet részletes vizsgálat céljára.

A hatékony hatósági ellenőrzés feltétele az, hogy a hatóság képviselői külön engedély és előzetes bejelentés nélkül jogosultak legyenek az adott ültetvényen, telephelyen hatósági ellenőrzést folytatni, növény-, talaj- vagy egyéb mintát venni, a jogszabály által előírt nyilvántartásokat, jelentéseket, feljegyzéseket, a számadásokat és az egyéb iratokat megtekinteni, azokról másolatot igényelni vagy készíteni. Az OBI ezeken kívül - az illetékes társszervek közreműködésével - a szállítást végző jármű rakományát is ellenőrizheti.

Fontos, hogy a támogatások felhasználásának ellenőrzése érdekében a szőlőültetvények létesítésének, művelésének és kivágásának ellenőrzése során a helyszíni ellenőrzés eredményét a telepítési naplóba bejegyezzék.

43. § (1) Ellenőrzése során az OMMI kezdeményezi az MVH Központi Hivatalánál a telepítési engedélyben foglaltaktól eltérően telepített szőlő kivágását, ha

- a) a telepítést a termőhelyre nem engedélyezett szőlőfajtaival,
- b) a termőhelyen fel nem használható szaporítóanyaggal, vagy
- c) nem engedélyezett területen

végezték. A kivágást a telepítő saját maga végzi el, vagy ha ezt nem vállalja, akkor az MVH Központi Hivatala az ültetvényt a telepítő költségére kivágattatja.

(2) Az (1) bekezdésben említett eseteken kívül, a telepítési engedélyben foglaltaktól eltérően telepített szőlő esetén az OMMI - a kivágás elrendelésének kezdeményezése helyett - megfelelő határidő kitűzésével felszólítja a telepítőt az ültetvény átalakítására. A határidő elmulasztásáról az OMMI értesíti az MVH Központi Hivatalát, amely elrendeli a szőlő kivágását.

Az ültetvényekkel kapcsolatos ellenőrzés során tapasztalt, engedélytől eltérő telepítésnek kétféle jogkövetkezménye lehet.

Ha a telepítést a termőhelyre nem engedélyezett szőlőfajtaival, vagy a termőhelyen fel nem használható szaporítóanyaggal, illetve nem engedélyezett területen végezték, akkor az OMMI kezdeményezi az MVH Központi Hivatalánál szőlő kivágását. A kivágást a telepítő saját maga végzi el, vagy ha ezt nem vállalja, akkor az MVH Központi Hivatalánál az ültetvényt a telepítő költségére kivágattatja. Viszont ha a telepítési engedélyben foglaltaktól a fentiekben kívül, máshogy térnek el a szőlő telepítésénél, az OMMI megfelelő határidő kitűzésével felszólítja a telepítőt az ültetvény átalakítására. A határidő elmulasztásáról az OMMI értesíti az MVH Központi Hivatalánál, amely elrendeli a szőlő kivágását.

A borgazdálkodás körébe tartozó ellenőrzés

44. § (1) Az OBI ellenőrzi:

a) a borászati termékek származását, eredetét, minőségét (összetételei és érzékszervi tulajdonságok, térfogat, csomagolás és jelölés), a telephely, pince, üzem, raktár működésének jogszerűségét, továbbá a jármű rakományát és a tárolás körülményeit,

b) a kiegészítő, segéd- és adalékanyagok minőségét,

c) a borászati termékek csomagolása során felhasznált csomagolóanyagok megfelelését,

d) a gyártástechnológia műszaki feltételeit,

e) a kereskedelmi forgalomba kerülő borászati termékek minőségét,

f) a pincekönyv szakmai tartalmát (az ellenőrzés eredményét a pincekönyvbe is be kell jegyezni),

g) a pincékben és a kereskedelemben - rendszeres mintavétellel - a borok minőségét,

h) az import borászati termékek minőségét.

(2) A borászati termékek ellenőrzését e törvényben, végrehajtási rendeletében, valamint a vonatkozó jogszabályokban előírt módszerek alkalmazásával kell végezni. Szükség esetén a területi felügyelő betekinthez a borászati termék előállításával összefüggő bármely iratanyagba is. Ha szabálytalanságot észlel vagy annak gyanúja merül fel, köteles jegyzőkönyvet felvenni, valamint abba az alkalmazott előzetes intézkedést bejegyezni. A jegyzőkönyvet az ellenőrzöttnek vagy képviselőjének alá kell írni, valamint annak egy példányát az ellenőrzöttnek vagy képviselőjének, illetve az érintett hegyközségnek át kell adni.

(3) Az OBI ellátja a magántárolási, a lepárlási, a mustsűrítéssel való mustjavítási, valamint a szőlőmustnak és szőlőmustsűrítménynek a szőlőgyártáshoz való felhasználástámogatási intézkedésekhez kapcsolódó szakmai ellenőrzési feladatokat.

45. § A termékre vonatkozó minősítő vizsgálat, az engedélyezési eljárás és az ellenőrzés során a hatóságok tudomására jutott adatok üzemi titoknak minősülnek, megőrzésükről gondoskodni kell.

46. § (1) Az ellenőrző hatóság területi felügyelői feladatuk teljesítése céljából a vizsgálathoz szükséges mértékben térítésmentes mintát vehetnek, és azt elszállíthatják. Az eljárásról jegyzőkönyvet kell felvenni. A mintavétel szabályait e törvény végrehajtási rendelete állapítja meg.

(2) A mintavételhez szükséges italokat, palackokat és egyéb anyagokat a mintaadásra kötelezett díjtalanul köteles rendelkezésre bocsátani. Megfelelő palackok hiányában azok beszerzéséről a mintaadásra kötelezettnek kell gondoskodni.

47. § (1) A hatósági minőség-ellenőrző tevékenység során kezdeményezett vizsgálatot - feltéve, hogy a termék a vizsgálat eredménye szerint megfelel e törvény és végrehajtási rendelete előírásainak - az ellenőrző szerv díjmentesen végzi el.

(2) Ha az ellenőrző szerv más hatóság megbízása alapján végzett ellenőrzés során laboratóriumi vizsgálatot végez, a költségeket az ellenőrzést elrendelő, megbízó hatóság megtéríti.

Jogkövetkezmények

48. § (1) Ha a vizsgált termék a jogszabályokban meghatározott, illetőleg a jelölésében foglalt jellemzőket nem elégíti ki, és a jogszabálysértést az ellenőrző hatóság jogerősen megállapítja, az ital előállítóját, kereskedelmi ellenőrzés esetén az ellenőrzöttet, bizonyítottság esetén a hiba okozóját a hatóság a vizsgálat költségeinek megtérítésére kötelezi. A határozatban megállapított költségek adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek. A 60 napon túli tartozásokról az OBI az adóhatóságot köteles értesíteni.

(2) Az OBI a helyszíni vagy laboratóriumi ellenőrzés eredményeként, a kötelezettségszegés súlyától függően

a) a termék előállítóját helyszíni bírsággal sújthatja;

b) az üzemet, pincészetet legfeljebb 30 napra ideiglenesen bezárhatja, gép, felszerelés, berendezés működését, csomagolóanyag felhasználását, tárolóhely vagy szállítóeszköz használatát megtilthatja, újbóli működését, használatba vételét, használatban tartását feltételhez kötheti;

c) alapanyagot, kiegészítőanyagot, segédanyagot, adalékanyagot, készterméket közfogyasztásra alkalmatlannak, csökkent minőségűnek nyilváníthat, felhasználását, forgalomba hozatalát korlátozhatja, feltételhez kötheti, megtilthatja és ennek érvényesítése céljából zárolhatja;

d) elrendelheti a hamisított bor, valamint a közfogyasztásra, továbbfeldolgozásra alkalmatlan termék megsemmisítését vagy lepárlását;

e) minőségvédelmi bírságot szabhat ki;

f) szabálysértési eljárást, büntetőeljárást kezdeményezhet;

g) a hamisított termék zárlatát rendeli el és a mintavételi vizsgálat eredményéről hozott határozat egyidejű megküldésével értesíti az illetékes vámhatóságot;

h) elrendeli a borászati termék előállításához meg nem engedett anyag ilyen célra való forgalomba hozatalának megszüntetését.

Ezekről azonnal értesíti az illetékes hegyközséget.

(3) Amennyiben az OBI a kereskedelmi egység ellenőrzésekor hamisított bort talál, értesíti a vámhatóságot, valamint kezdeményezi az engedélyező hatóságnál a kereskedelmi egység legfeljebb 30 napig tartó bezárását.

(4) Amennyiben az OBI ellenőrzésekor ismételt e törvényben, valamint végrehajtási rendeletében meghatározottól eltérő borászati terméket talál, kezdeményezi a kereskedelmi egység működési engedélyének visszavonását.

(5) A (2) bekezdés *b)-c)* pontjában foglalt rendelkezések fellebbezésre tekintet nélkül azonnal végrehajthatóak.

(6) A megsemmisítés módjáról külön jogszabály rendelkezik.

(7) Az OBI a súlyos fogyasztói érdeksérelem megelőzése, illetve csökkentése érdekében jogerős határozatának rendelkező részét az elkövető költségére nyilvánosságra hozza az érdeksérelmet elkövető telephelye szerinti megyei napilapban, legalább egy országos napilapban és a Magyar Közlönyben.

49. § (1) Ha a kereskedelmi egység ellenőrzése során az ellenőrzést végző hatóság az e törvényben foglaltak megsértését észleli, vagy ha az ellenőrzés végrehajtásában akadályozzák, kezdeményezi a helyi önkormányzat jegyzőjénél az egység bezáratását.

(2) A jegyző a kereskedelmi egységet az észlelt hiányosság megszüntetéséig, de legfeljebb 30 nappal ideiglenesen bezárhatja.

(3) Az ideiglenes bezárást elrendelő határozat fellebbezésre tekintet nélkül azonnal végrehajtható.

(4) A jegyző a működési engedélyt visszavonja, ha a hiányosságot nem szüntetik meg, illetve, ha a tiltott cselekményt ismételt elkövetik.

50. § (1) Ha borászati terméket előállító egység ellenőrzése során az ellenőrzést végző hatóság az e törvényben foglaltak megsértését észleli, vagy ha az ellenőrzés végrehajtásában akadályozzák, kezdeményezi az OBI-nál annak bezáratását.

(2) Az OBI a borászati terméket előállító helyiséget az észlelt hiányosság megszüntetéséig, de legfeljebb 30 nappal ideiglenesen bezárhatja, és erről a határozat egyidejű megküldésével értesíti az illetékes vámhatóságot.

(3) Az ideiglenes bezárást elrendelő határozat fellebbezésre tekintet nélkül azonnal végrehajtható.

(4) Ha az észlelt hiányosságot nem szüntetik meg, vagy ha a tiltott cselekményt ismételt elkövetik, az OBI a borászati terméket előállító helyiség engedélyét visszavonja és ezzel egyidejűleg értesíti az adóraktári engedély kibocsátó hatóságot.

A minőségvédelmi bírság

51. § (1) Az OBI minőségvédelmi bírságot szab ki, ha a vizsgálat során megállapítja, hogy az előállított, illetve forgalomba hozott borászati termék nem felel meg az előírt, illetve megjelölt minőségi jellemzőknek, vagy az engedélyezett szintet meghaladó mértékben az egészségre káros anyagot tartalmaz, valamint akkor, ha a forgalomba hozás nem felel meg a 24-25. §-ban meghatározott szempontoknak.

(2) A minőségvédelmi bírság mértéke - a kifogásolt tétel mennyiségétől, minőségétől, a hiba súlyától függően - legalább ötvenezer forint, legfeljebb a borászati termék literenként háromezer forinttal számított összege erejéig terjedhet. A minőségvédelmi bírság a 48. § (2) bekezdésében, valamint a 49. § (1) bekezdésében meghatározott jogkövetkezményekkel együtt is kiszabható. Az OBI a minőségvédelmi bírság kiszabása helyett az ügyet jövedéki eljárás lefolytatására átteszi az illetékes vámhatósághoz, ha a vizsgálat során azt állapítja meg, hogy a termék nem minősül a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény szerinti szőlőbornak.

A törvény módosítja a Btv.-nek a borászati minőségi bírság összegére vonatkozó szabályát is, jelentősen szigorítva a bírság felső határát jelentő literenkénti összeget. Az eddiginél hatásosabb prevenció, illetve a nagyobb súlyú represszió érdekében ez az összeg ezerről háromezer forintra emelkedik. A másik változás a hatályos szabályozáshoz képest, hogy megszűnik a bírság kiszabásának rendeleti szintű szabályozása, a jogalkalmazónak a törvény által meghatározott keretek között, az eset összes körülményét mérlegelve kell megállapítania a bírság konkrét összegét. Nincs helye minőségvédelmi bírság kiszabásának akkor, ha a vizsgált folyadék a jövedéki törvény szerint nem minősül szőlőbornak. Ebben az esetben a jövedéki eljárást az illetékes vámhatóság folytatja le.

(3) A minőségvédelmi bírság megfizetésére azt a termelőt, illetve forgalmazót kell kötelezni, aki a borászati terméknek az (1) bekezdésben foglaltak szerint kifogásolt minőségét előidézte, vagy - ha ez egyértelműen nem állapítható meg - azt, akinél a borászati terméket vizsgálat alá vonták.

(4) A minőségvédelmi bírságot az OBI számlájára kell befizetni. A befolyt összeget csak a vizsgálati módszerek korszerűsítésére, a hatósági ellenőrzést elősegítő intézkedésekre lehet felhasználni. A minőségvédelmi bírság adók módjára behajtható köztartozásnak minősül.

Az OBI a borászati termékek minőségének ellenőrzésének eredményeképpen jogosult a megfelelő hatósági eljárást lefolytatni, illetve a törvényben meghatározott eljárás lefolytatását kezdeményezni, a szükséges intézkedéseket megtenni, valamint bírságot kiszabni. Súlyos fogyasztói érdeksérelem megelőzése, illetve csökkentése érdekében az OBI a jogerős határozatának rendelkező részét az elkövető költségére nyilvánosságra hozza az érdeksérelmet elkövető telephelye szerinti megyei napilapban, legalább egy országos napilapban és a Magyar Közlönyben.

VII. Fejezet

ÉLELMEZÉS-EGÉSZSÉGÜGYI ELŐÍRÁSOK

52. § Mustot és bort a pince- és borhigiéniai követelményeknek megfelelően kell előállítani, csomagolni, tárolni, szállítani és forgalomba hozni úgy, hogy az ital szennyeződésnek, fertőzésnek, romlásnak ne legyen kitéve.

53. § (1) Szőlő feldolgozására, must és bor előállítására, átvételére, kezelésére, forgalomba hozatalára, csomagolására, tárolására szolgáló épületeket, helyiségeket, azok berendezéseit (gépeit), valamint az árusítóhelyeket az egészségügyi követelményeknek megfelelően szabad létesíteni, átalakítani vagy használatba venni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott tevékenységeknél használt eszközt, edényt és gépet csak olyan anyagból és úgy szabad előállítani, hogy az a vele érintkezésbe kerülő termékben egészségre káros elváltozást ne okozzon, ne tartalmazzon kioldható anyagot olyan mennyiségben, amely a vele érintkezésbe kerülő terméket az egészségre károsá teszi, illetőleg az ital minőségét, valamint tulajdonságait hátrányosan befolyásolja.

(3) Aki bort forgalomba hoz, annak gondoskodnia kell arról, hogy a külső behatás által higiéniailag ne károsodjon. Ha az OBI ellenőrzései során ismétlődően azt tapasztalja, hogy a termelő ennek az előírásnak nem felel meg, a borászati üzem működési engedélyét a feltételek teljesítéséig visszavonja.

54. § A szőlészeti és borászati tevékenység higiéniai szabályait e törvény végrehajtási rendelete szabályozza.

55. § Az italmérési, italárúsítási és termelői borkimérési tevékenység gyakorlásának módját külön jogszabály tartalmazza.

VIII. Fejezet

ADATSZOLGÁLTATÁS

56. § (1) Minden szőlő- és bortermelő - beleértve azt a házikerti szőlőbirtokost is, aki termékértékesítést végez, továbbá azt a személyt, aki a külön jogszabályban meghatározott adómentes szőlőbort vásárolt szőlőből állít elő -, valamint a felvásárló és a nem palackozott bort forgalomba hozó (együttesen: adatszolgáltató) köteles a szőlőterületéről, a bor tárolására alkalmas eszközéről, tárolóteréről, szüretelési, feldolgozási, értékesítési (felhasználási) tevékenységéről nyilvántartást vezetni, adatot szolgáltatni a hegyközségnek. A nem hegyközségi települések esetén az adatszolgáltatási kötelezettséget az e törvény végrehajtási rendeletében meghatározott hegyközség részére és a hegyközségi tagok adatszolgáltatási rendjére vonatkozó külön rendeletben meghatározottak szerint kell teljesíteni.

(2) Aki az adatszolgáltatást nem, vagy felszólítás ellenére hiányosan teljesíti, a termékére származási bizonyítványt nem kaphat, termékét nem értékesítheti, és húszezer forintig terjedő bírsággal sújtható. A hegybíró bírságot kiszabó határozata ellen a hegyközségi tanácshoz lehet fellebbezni. A bírság adók módjára végrehajtható tartozásnak minősül.

(3) A hegyközség az általa kezelt adatokat csak törvényben meghatározott cél érdekében továbbíthatja.

Az adatszolgáltatás az Uniós csatlakozásunk szempontjából rendkívül fontos, mivel ez alapján tájékoztatjuk az EU-t a hazai szőlő-bortermelés helyzetéről, valamint alapját képezi az Uniós támogatásoknak.

A rendelkezés célja, hogy az ágazat intézményrendszere a szőlő- és bortermelés egészét lefedje, ne maradjon ellenőrizetlen terület, illetve termelő. Ezért minden szőlő- és bortermelő - beleértve azt a házikerti szőlőbirtokost is, aki termékértékesítést végez -, valamint a felvásárló és a nem palackozott bort forgalomba hozó (együttesen: adatszolgáltató) köteles a szőlőterületéről, a bor tárolására alkalmas eszközéről, tárolóteréről nyilvántartást vezetni, továbbá szüretelési, feldolgozási, értékesítési (felhasználási) tevékenységéről adatot szolgáltatni a hegyközségnek. A nem hegyközségi települések esetén az adatszolgáltatási kötelezettséget a törvény végrehajtási rendeletében meghatározott hegyközség részére és a hegyközségi tagok adatszolgáltatási rendjére vonatkozó külön rendeletben meghatározottak szerint kell

teljesíteni. Ezáltal nemcsak a hegyközségi tagok, hanem minden árutermelő tevékenysége áttekinthető és ellenőrizhető lesz.

Az adatszolgáltatás nem, vagy felszólítás ellenére való hiányos teljesítése esetén a szankció az, hogy az érintett a termékére származási bizonyítványt nem kap, és ezen kívül bírsággal sújtható.

A személyes adatok védelmét szolgálja az a rendelkezés, hogy a hegyközség az általa kezelt adatokat csak törvényben meghatározott cél érdekében továbbíthatja.

IX. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

57. § (1) Felhatalmazást kap a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, hogy rendeletben megállapítsa

a) a szőlő termőhelyi katasztere felvételezésének, kiegészítésének és módosításának szabályait;

b) a szőlőtermesztési terület tagozódását, a borvidéki régiókat, a borvidékeket és a hozzájuk tartozó körzetek és települések listáját a 2006. december 31-ig terjedő időszakra;

c) a borkészítésre alkalmas szőlőfajták osztályba sorolásának rendjét, a fajtahasználati bizottság működési rendjét;

d) a termelési potenciálra (újraterelítési jog, új telepítési jog, valamint telepítési jogtartalék) vonatkozó szabályokat, valamint a telepítés és kivágás engedélyezésének és ellenőrzésének eljárási rendjét;

e) a borászati termékek, valamint a bortípusok meghatározását előállításukra és kezelésükre vonatkozó előírásokat, eljárásokat (ideértve a savtartalom kialakítását, a házasítást és a kékderítést is), a mintavétel rendjét, a borászati termékek megsemmisítésének rendjét, valamint a borok vizsgálatának módszereit;

f) a borászati melléktermékek kötelező lepárlásának és kivonásának rendjét;

g) az eredetvédelmi rendelkezések céljait és szabályozásának területeit;

h) a borászati termékek jelölésének feltételeit;

i) a származási bizonyítványok kiadásának rendjét;

j) az adatszolgáltatás rendjét;

k) a VINGIS részletes tartalmát, valamint a szőlészeti borászati szakigazgatás szerveinek a VINGIS adataihoz való hozzáférési jogosultságát;

l) a nem hegyközségi települések esetén az e törvényben meghatározott közigazgatási feladatokat ellátó hegyközségek meghatározását;

m) az Országos Borszakértő Bizottság működését, és a védett eredetű borok minősítéséhez kapcsolódó borvizsgáló bizottságok akkreditálási és működési szabályait;

n) a borászati üzemek működésének engedélyezési rendjét és tevékenységének higiéniai szabályait;

o) a 32. § (6) bekezdésében meghatározott bírság mértékét;

p) a borvidéki rendtartásnak az m. t. minőségi borok előállítására vonatkozó szabályait;

q) a forgalombahozatali járulék megfizetésének, visszatérítésének, kezelésének és felhasználásának szabályait.

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel együttes rendeletben a borászati termékek kötelező egységes bizonylatolási, nyilvántartási és elszámolási rendjét szabályozza.

58. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(2) A törvény 31. § (2) bekezdését először a 2004-ben szüretelt szőlőből készített borra kell alkalmazni.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

a)

b) a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvény, valamint a módosításáról szóló 1999. évi XLVII. törvény, a 2000. évi CXI. törvény, a 2000. évi CXLII. törvény, továbbá a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvény, valamint a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény módosításáról szóló 2000. évi XCIX. törvény 1-32. §-ai és az egyes agrár tárgyú törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2003. évi LXXVII. törvény 1-9. §-ai, és a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény 2. § (1) bekezdése hatályát veszti.

(4) E törvény a végrehajtására kiadott rendeletekkel együtt, a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségeknek a borpiac közös szervezéséről szóló 1493/1999/EK tanácsi rendeletével, valamint az Európai Közösségeknek a borászati termékek szállítását kísérő okmányok, valamint a szőlő- és borágazatban vezető nyilvántartás

alkalmazásának részletes szabályairól szóló 884/2001/EK bizottsági rendeletével összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

(5) A szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvény rendelkezései alapján meghatározott termőhelyről származó különleges minőségű kategóriának megfelelő bort ilyen megjelöléssel 2007. július 31-ig lehet forgalomba hozni.